

LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

2021-12-23 Nr. SR-72/21

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. X-242 4, 9, 53, 59, 74, 76, 77 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-922 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 2, 11, 24, 38 IR 47 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-923

Lietuvos studentų sąjunga (toliau – LSS), reaguodama į Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) parengtą nutarimo projektą „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO“, siunčia savo siūlymus bei pastabas „DĖL IŠVADOS ĮSTATYMŲ PROJEKTAMS NR. XIVP-922 IR NR. XIVP-923“.

Socialinė dimensija aukštajame moksle yra viena iš kertinių sąvokų, kuriant įtraukų ir prieinamą aukštąjį mokslą Lietuvoje. Šis apibrėžimas, suformuluotas Londono komunikate¹, nurodo, kad socialinė dimensija turėtų aprėpti studento patekimą į aukštąjį mokslą, studijavimą bei studijų baigimą ir kad aukštasis mokslas turi atspindėti visuomenės įvairovę. LSS pabrėžia, kad norint, jog šios sąvokos įgyvendinimas būtų tęstinis, socialinės dimensijos apibrėžimas turi atsidurti Mokslo ir studijų įstatyme, o priemonių planas, kuriame būtų numatyti aiškūs bei konkretūs veiksmai, siekiant ją įgyvendinti, turėtų būti akcentuojamas įstatyme bei tvirtinamas Švietimo, mokslo ir sporto Ministro įsakymu. Tokiu būdu visos suinteresuotos šalys socialinės dimensijos sąvoką supras vienodai, neatsiras įvairių interpretacijų ir aukštojo mokslo prieinamumo politika bus vykdoma kryptingiau.

Atsižvelgiant į siūlomas stojimo sistemos pertvarkas, LSS pritaria Lietuvos Respublikos Prezidentūros teikiamam siūlymui, jog vietoje matematikos egzamino abiturientai galėtų rinktis vieną egzaminą iš tikslųjų mokslų grupės. Taip pat, LSS pritaria LR Prezidentūros siūlomai dviejų eilių stojimo sistemai, kuri sukuria galimybę socialiai pažeidžiamoms grupėms alternatyviu keliu patekti į aukštąjį mokslą, įtraukiant platesnį stojimo kriterijų ratą bei sudarant galimybę užpildyti žinių spragas įgijus vidurinį išsilavinimą. LSS esmine problema laiko tai, kad moksleiviai iš mažiau reprezentuojamų grupių neturi lygiaverčių sąlygų pasiekti reikiamus rezultatus, norėdami patekti į aukštąjį mokslą. Dėl šios priežasties, galimybė pasinaudoti alternatyviais keliais, kaip trumposios studijos, stoti ne tik į kolegiją, bet ir į universitetą, prisideda prie aukštojo mokslo prieinamumo.

Taip pat, reaguojant į ŠMSM teikiamą siūlymą dėl alternatyvios eilės socialinės dimensijos įgyvendinimui, atkreipia dėmesį į vieną iš sąlygų: „...studijų programos arba studijų kryptys Studijų kokybės vertinimo centro būtų įvertintos labai gerai arba puikiai...“. Siekiant, jog socialinės dimensijos papildomos vietos būtų skiriamos tikrai kokybiškoms studijų programomis, LSS siūlo įsitraukti saugiklį, kuris nurodytų, jog naujos

¹ http://ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/2007_London_Communique_English_588697.pdf

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

studijų programos, kurios įvertintos labai gerai arba puikiai, nebūtų tinkamos skirstant numatytas vietas, kadangi jų studijų procesas dar nėra tiesiogiai vertintas pačių studentų, nėra socialinių partnerių įžvalgų apie programos rezultatų pritaikymą darbo rinkoje. Įtraukiant sąlygą, jog studijų programa, kuri bent du kartus buvo įvertinta labai gerai arba puikiai, užtikrintume, jog atitinkamos studijų programos, turėtų teigiamą vertinimą tiek iš ekspertų, tiek ir iš pačių studentų pusės.

Nutarimo projekte minimos trumposios studijos apibrėžiamos kaip alternatyvus kelias įstoti į kolegijas. LSS sutinka su LR Prezidentūros teikiamu siūlymu, kad trumposios studijos turėtų būti kelias ne tik į kolegijų sektorių, tačiau ir į universitetus. Tokiu būdu būtų užtikrinama dermė ne tik tarp profesinio mokymo programų, trumpųjų studijų ir koleginių studijų, tačiau ir universitetų, kas padidintų prieinamumą ne tik profesinių studijų studentams, bet ir moksleiviams, ateinantiems į aukštąjį mokslą alternatyviu būdu. Ateityje reikėtų svarstyti ir apie alternatyvius kelius, kuriuos galėtų vykdyti ir universitetai.

LSS nori pasidžiaugti, jog tiek LR Prezidentūra, tiek ir ŠMSM palaiko idėją pakelti kartelę siekiant įgyti vidurinį išsilavinimą, tokiu būdu mažinamas atotrūkis tarp stojimo reikalavimų ir brandos atestato bei sukuriamas aiškus pagrindas stoti į aukštąją mokyklą. Tačiau siekiant, jog matematikos egzaminas būtų privalomas norint įgyti brandos atestatą, privaloma sutelkti papildomą dėmesį į matematikos pamokų stiprinimą bei egzamino užduočių peržiūrą. Dabartinė situacija rodo, jog yra didžiulis atotrūkis tarp metinių pažymių vidurkių ir valstybinio brandos egzamino rezultatų². Dėl šios priežasties, LSS pasisako prieš privalomą matematikos egzaminą, kadangi egzistuoja sisteminės problemos, kurias išsprendus būtų galima grįžti prie šio klausimo.

Analizuojant individualių mokymosi pasiekimų gerinimo planą, pabaigus mokyklą, LSS idėjai pritaria, tačiau pasigenda aiškaus veikimo mechanizmo, teikiant paramą abiturientams. Nėra aišku, koku formatu būtų sukuriamos galimybės įgyti papildomas žinias, norint atitikti stojimo kartelę. Todėl tiksliau vertinti šį mechanizmą bus galima tik gavus daugiau informacijos.

Viceprezidentas

Paulius Vaitiekus

² <https://bakalauras.lamabpo.lt/wp-content/uploads/2021/09/2021-m.-bendrojo-priemimo-rezultatu-apzvalga-.pdf>